

כל כנויי פרק ראשון נדרים

(א) לקמן מו: [בפיה לט.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' חי הכי למא שמואל הכי וחס לא אמר שאני אוכל לך ושאיני טועם לך אסור אפילו בהנאה אלא הכי אמת כ"ל ותיבת אלא ותיבת אלא סתמא. (ב) רש"י אף מנאי שניהן אסורין. דכיון דלאמרי נמי שאני אוכל: (ג) ד"ה כנוי דמפרש בהנאה: (ד) ד"ה אלא הכי וכו' כר מנינא מודר אני שניהן אסורין מודרני ממן הוא אסור:

גליון הש"ס

בר"ן ד"ה אלא הכי איתמר בו' בלוי'ר נכסי אסורין לך ונשפט בשלך. וכן בפסוק שופטים ד' ו הכסף אשר לוקח לך:

פירוש הרא"ש

אבל מודרני מבין לחודיה שניהם אסורין. דמשמע מודרני ממן מליהות לך וגם הנאמרי מודרני לך שאלה תהנה ממני א"י דלני ממן מכל וכל שלי עלי ושלך שכן. והא דקמי' בבבלי' מודרני ממן א"י אסור ולא קמי' הכי אלו אסורין אגב דכתי' למתני' כפי' שמי אוכל לך וי' א"י אסור והו' מלי' לאקשי' דמפרש לך א"י לימא שמואל ואם אמת מודרני ממן אסורין כיון דלמחרתי' נא שמואל אלא דמפרש לך ליה ממתני' אלא כדלקמן: תנן הריני עשה חרם המודר אסור. משה היה לקמן בפסוק השותפין: אבל הסודר מותר. ולדעת דמפרש מודרני ממן א"י דלשנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ מפרשת לה לחומרא א"י רביני עילך חרם א"י:

רביני עילך חרם א"י: דמשמע הלשון משמע לאסור נכסיו על חבירו היה לו לפרש לחומרא דאמי והנאמי עילך חרם א"י: כנוי דפריש ואת עלי לא. אבל חי אמר דמי עילך לא

אבל אמר מודרני הימך לחוד. דלא אמר שאני אוכל לך: שניהן אסורין. דכיון דאמר (א) שאני אוכל לך משמע דאסור נפשיה בלכד שאני אוכל מחבירו אבל כי אמר מודרני הימך סתם משמע דמדיר נמי חבירה מיניה מכל וכל: סגן. כפי' השותפין [לקמן מו:]: רביני עילך

אבל אמר מודרני הימך לחודיה שניהן אסורין כי הא דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין (א) תנן הריני עילך חרם המודר אסור אבל מדיר לא כנוי דפריש ואת עלי לא את עלי חרם הנודר אסור אבל מודר לא כנוי דפריש ואנא עילך לא אבל סתמא מאי שניהן אסורים הא מדקתני סיפא הריני עילך ואת עלי שניהן אסורין הדין הוא דשניהם אסורין הא סתמא הוא אסור וחברו מותר אלא הכי אתמר דר' יוסי בר' חנינא מודר אני לך שניהם אסורין מודרני הימך הוא אסור וחברו מותר והא מתניתין דקתני הימך ואוקימנא למתניתין לשמואל ככולן עד כל אחד ואחד שאני אוכל דהאכי איהו אסור וחבירו מותר אבל אמר מודרני הימך בלכד ולא אמר שאני אוכל שניהן אסורין והיינו דלא כרבי יוסי בר' חנינא: אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר. להי מתוך לה למתניתין ולא כדאוקימנא דמיקשי לר' יוסי: הא אמר מודרני הימך דלא מפרש כלום ודאי מכלה מילתא לימא שמואל הכי. למה ליה אפשי למימריה כוילי האי לימא הכי אמר שמואל ואם לא אמר שאני אוכל לך דלא אמר אלא מודרני הימך אסור אפילו בהנאה: אלא הכי איתמר. אלא שמואל טעמא דאמר שמואל שמואל אסורין כיון דלמחרתי' נא שמואל אלא דמפרש לך ליה ממתני' אלא כדלקמן: תנן הריני עשה חרם המודר אסור. משה היה לקמן בפסוק השותפין: אבל הסודר מותר. ולדעת דמפרש מודרני ממן א"י דלשנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ מפרשת לה לחומרא א"י רביני עילך חרם א"י:

דאמר מודר אני ממן אסורין קאמר דלא מישתעי בהנאה אבל לא לימכיל מיניה וכן כי אמר מופרשי ממן דלא אמר שאני אוכל דלמלא ממשא ומתן קא פריש מיניה ממוחקי ממן נמי דלא ליקרב בצרעא אמות דיליה משמע ולא דמדיר מאכילתו: לימא

שמואל הכי אם לא אמר שאני אוכל לך אסור אפילו בהנאה. כלומר הכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיתסקר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וזדיון הוא דלעיל נמי כי קאמרין דצמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לאקשויי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרינא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דאמר אסור דהוה ליה

דאמר ר' יוסי בר' חנינא מודרני הימך שניהן אסורין. נראה דעייני דה"ט משום דמשמע מודר אני ונכסי ממן ומנכסיך הילכך כיון דכלל אני הוו נכסים על כרחיך חבירו נמי אסור צו דאי לא נכסים לאו צני אהנווי מחבירו מינהו: סגן רביני עילך חרם המודר אסור אבל המדיר לא.

ואמאי נימא דעילך נמי כולל חבירו ונכסיו וכיון שכן אף המדיר ליתסקר דאי לא נכסי חבירו לאו צני אהנווי מיניה מינהו: אם עלי חרם המודר אסור אבל מודר לא. ואמאי נימא דעלי כולל נמי עצמו ונכסיו וליתסקר מודר דאי לא נכסי דידיה לאו צני אהנווי מיניה מינהו: אלא הכי איתמר אמר רבי יוסי בר' חנינא מודרני לך שניהם אסורין. לך משמע לך כלומר נכסי אסורין לך ומשמע משלך משא"כ בהימך דלא משמע הכי. ונראה דעייני דהכי פירושא דקס"ד השתא דשמואל הכי דייק מתני' דכיון דלא תנן אלא חד אסור ודאי חדא קמי' וכיון דחדא קמי' על כרחיך הימך דרישא לאו דווקא דה"ה שכן דכיון דמקיים מילתיה ואמר שאני אוכל אפילו חי אמר לך לא משמע דשניהם אסורין אלא דהוא אסור וחבירו מותר ומש"ה קאמר שמואל האי דקמי' תנא דצמודרני צין דאמר הימך צין שאמר לך הוא אסור וחבירו מותר דווקא כשאמר שאני אוכל ושאיני טועם אבל חי אמר הכי לא שוו הימך ולך דבדך שניהם אסורין: והא מפנין הימך קמי'. כלומר דהש"ס לא ניחא ליה בהכי דהא מתניתין הימך תנן ואש"ג דודאי קושטא קאמר שמואל דלתנא דמתני' לא שני ליה צין הימך ולך כיון דמקיים צה שאני אוכל לך מ"מ לא

הוה ליה לשמואל לסתומי מילתיה דמשמע דקאי אלישנא דתנא תנא בהדיא דהיינו הימך ולומר דשניהם אסורין. לך נראה דעייני: אלא מעיקרא דשמואל הכי איתמר וכו' אבל מודרני ממן אסור אפילו בהנאה. כלומר דידים שאינן מוכיחות הויין ידים ומשום הכי אסור אפילו בהנאה: הכי גרסין חי הכי לימא שמואל הכי אם לא אמר שאני אוכל לך אסור אפילו בהנאה. כלומר הכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיתסקר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וזדיון הוא דלעיל נמי כי קאמרין דצמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לאקשויי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרינא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דאמר אסור דהוה ליה

דלעיל ס"ל כרצון דידים שאינן מוכיחות הויין ידים ושמואל סבד דמתני' כרבי יהודה דאמר לא הויין ידים: דאכילה ולא בהנאה אבל מודרני ממן אסור בהנאה אסור בהנאה וכו' אלא אסור בהנאה עד שיאמר שאני טועם לך: אי הכי ליבא שמואל הכי אם לא אמר שאני טועם לך אסור (אפ"ן) בהנאה. דלישנא עד שיאמר שאני טועם לך משמע כשאני טועם אסור מותר א"י אסור. אבל מודרני ממן א"י דלשנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ מפרשת לה לחומרא א"י רביני עילך חרם א"י:

יח א מיי פ"א מהלך נדרים ה"ל כג סמג לאון רמב טו"ע יו"ד ס"י לו ספ"ג א ב ו"ע:

מוסף רש"י

הריני עילך חרם. נכסי יסיו עילך חרם (לקמן מו). המודר אסור. מי שטועט עליו הולך אסור ליהנות מזה שער הנדה, דה"ק ממוי עילך הקדש (בבב"א סט). אבל המדיר מותר (לקמן מו). הרי את עלי חרם. הכי קאמר ליה הכי ממוי על כסמם חמישים שזן לבדק היתם, הלך הנודר אסור ליהנות משל המודר, דכתיב לא יחל דבני, ורש"י הוא לאסור עמנו בממוי חבירו (בבב"א סט). לא משכמו דאמר אסור. לא משמע לאסור אפילה, כלומר בודאי, דלמלא לא משמע צהדך משמע (ראמ"ה בבב"א).

תוספות

תנן הריני עילך חרם המודר אסור אבל לשמואל דאמר מודרני ממן משמע מרוביהו הכי נמי נימא הריני עילך חרם משמע הריני על ממוי חרם וגם מדיר נמי ליתסקר ומשי דפריש ואת עלי לא עשה פריך הרי את עלי חרם אסור ומודר מותר ואמאי נימא דה"ק הרי את עלי עמנוי חרם אסור וגם מודר: אלא אי איתמר דרבי יוסי בר' חנינא הכי איתמר מודר אני כפוך הוא אסור וחבירו מותר. מימיה אלא לאשמעי' הא תנא בבבלי' הכי וי"ל דלשמע' דמודרני ממן אש"ג דהריני חרם ר"ל מודר וממוי ולא אמר הכי: ואת מותר' דבפך תנן. כלומר אכתי' קשה דשמואל קאמר דאמר מודרני ממן דשניהם אסורים: אלא שמואל הכי איתמר טעמא דאמר שאני אוכל ושאיני טועם אסורין אלא כדלקמן: תנן הריני עשה חרם המודר אסור. משה היה לקמן בפסוק השותפין: אבל הסודר מותר. ולדעת דמפרש מודרני ממן א"י דלשנא משמע לאסור עמנו על נכסי המודר ולא לאסור נכסיו על חבירו מ"כ מפרשת לה לחומרא א"י רביני עילך חרם א"י:

דאמר מודר אני ממן אסורין קאמר דלא מישתעי בהנאה אבל לא לימכיל מיניה וכן כי אמר מופרשי ממן דלא אמר שאני אוכל דלמלא ממשא ומתן קא פריש מיניה ממוחקי ממן נמי דלא ליקרב בצרעא אמות דיליה משמע ולא דמדיר מאכילתו: לימא

שמואל הכי אם לא אמר שאני אוכל לך אסור אפילו בהנאה. כלומר הכי קאמר שמואל עד שיאמר דמשמע דאי לא אמר הכי לא מיתסקר טפי והוה ליה לפרושי ולמימר הכי. וזדיון הוא דלעיל נמי כי קאמרין דצמודרני לחודיה שניהם אסורים דהוה ליה לאקשויי הכי אלא דעדיפא מינה אקשי ליה לומר דעיקר דינא לימיה. ואיכא נוסחא אחרינא הכא ולא מתוורא: אלא הכי איתמר טעמא דאמר וכו'. כלומר לעולם כדאמרין מעיקרא דכי לא אמר שאוכל לך מותר וטעמא משום דלא משמע דאמר אסור דהוה ליה